

AJANKOHTAISTA AMMATTIKALASTUKSESTA LOKAKUU 2006

Uusia päälliköitä kalastusaluksiin
Koulutus satsaus tulevaisuuteen
Kalastustilanne
Kalastuskiintiöt vuonna 2007
Näin Islannissa

Uusia päälliköitä suuriin kalastusaluksiin Itämerelle

Rauman ammattiopiston Merenkulkualalla on vuoden 2006 mittaan toteutettu Suomen ensimmäinen STCW-F -yleissopimusliitteen mukainen kalastusaluksen päällikkökoulutus. Koulutuksen valmistelu lähti liikkeelle suomalaisen kalastuselinkeinojen ehdotuksesta ja tarpeista.

Kaikkiaan 20 opintoviikon laajuinen koulutus aloitettiin vuoden 2006 alussa ja päättyi kymmenen osanottajan osalta onnistuneesti 27.10.2006. Koulutus toteutettiin näyttötutkintopohjaisena aikuiskoulutuksena ja läheisessä yhteistyössä Suomen Ammattikalastajaliiton kanssa. Koulutus toteutettiin työelämälähtöisesti siten, että se voitiin suorittaa joustavasti työn ohessa. Viikko töissä ja viikko opistolla.

Koulutuksen myötä sen suorittaneet kalastajat täyttävät kalastusaluksen päälliköltä vaadittavan osaamisen kalastusaluksen päällikön ja perämiehen pätevyyskirjan saamiseksi kalastettaessa Itämeren pääaltaalla yli 24 metrin aluksilla. Koulutuksen suorittivat *Kallio Markku, Salo Veikko, Stolt Juha, Rytkölä Jouni, Snellman Pertti, Lanki Kari, Eskelinen Heikki, Takala Petteri, Jokinen Pasi ja Söderman Jarno.*

*-Täytyy myöntää, että ovat olleet sitkeää porukkaa, miesten luokanvalvoja ja vastuukouluttaja, merikapteeni **Kai Kantonen** kehuu.*

-Aina työn ja opiskelun yhteensovittaminen ei ole ollut kivutonta, mutta jos on jääty jälkeen, niin se on kirittä kiinni joko perjantai-iltaa pidentämällä tai opiskelemalla väliviikolla. Tästä huolimatta ne pyysivät koko ajan lisätehtäviä.

Suurten kauppalaivojen kapteenina toiminut Kantonen oppi jotain kalastuksesta itsekin.

-Onhan sitä sillalta kalastusaluksia katsellessa tullut ajatelleeksi, että taas ne pyörii tuossa jaloissa. Nyt ymmärtää paremmin heidänkin työtään.

Kunnioitus kasvoikin molemmin puolin. Uudet päälliköt muistivatkin opettajaansa. Lahjat luovuttivat kurssin priimukset Pertti Snellman (vas) ja Markku Kallio, jotka saivat myös Pro Kala ry:n ja Suomen Ammattikalastajaliiton myöntämät stipendit.

Koulutus satsaus tulevaisuuteen

Kaksi näistä sitkeistä olivat pyhäntalainen **Juha Stolt** ja luvialainen **Kari Lanki**. Molemmilla oli selkeä motivaatio osallistua koulutukseen.

-Tulevaisuutta tässä on rakennettu. Suurin osa meistä toimii työntekijöinä troolareissa ja monelle meistä aluksen kippari sanoikin, että koulutukseen on mentävä.

Näin työvuorotkin järjestettiin siten, että kaikilla olivat samat työ- ja vapaaviikot. Vapaaviikot vietettiin tiiviisti sitten opistolla.

-Olihan se aluksi hieman outoa. Joskus oli tullut ajatelleeksi, että ei enää koskaan koulunpenkille, Lanki myöntää.

Juha Stolt otti tilanteen hieman stoalaisemmin.

-Tiesin kyllä mihin lähdin. Ja kyllä kotiväelläkin on täytynyt olla sitkeyttä, kahden pienen lapsen isä toteaa.

-Itse en ole troolarimies ja tuo Karihan on poikamies, joten meille tilanne on ollut helpompi. Täytyy kunnioittaa noita perheellisiä, jotka ovat lähes vuoden viettäneet viikon merellä ja seuraavan Raumalla.

Koulutuksen tasosta molemmat antavat korkean arvosanan. Mitään ei ole annettu ilmaiseksi, vaan sen eteen on täytynyt ahertaa. Tästä huolimatta katse on jo eteenpäin.

-Aluksissa on huutava pula koneenhoitajista. Seuraavaksi tulisikin räätälöidä koneenhoitajakurssi, joka huomioisi myös isot uudet troolarit. Tällaiseen koulutukseen olisi varmasti tunkua. Mekin.

Kari Lanki (vas) ja Juha Stolt oppivat nopeasti suunnan.

Kalastustilanne

Vuoden 2006 kiintiötilanne 25.10 (suluisissa kiintiön hyödyntämisaste)

Silakka eteläinen (osa-alueet 22-24) 220 000 kg (66,27 %)

Silakka keskinen (osa-alueet 25-29 ja 32) 6 470 217 kg (25,47 %)

Silakka pohjoinen (osa-alueet 30-31) 59 322 294 kg (78,99 %)

Kilohaili 13 842 807 kg (63,70 %)

Lohi 38 985 kpl (33,43 %)

Lohi Suomenlahti 8 865 kpl (64,06 %)

Turska läntinen (osa-alueet 22-24) 226 126 kg (92,67 %)

Turska itäinen (osa-alueet 25-32) 292 670 kg (36,72 %)

Punakampela 2 082 (20,82 %)

Lokakuun loppuun mennessä on tänä vuonna kalastettu Pohjanlahden silakkaa (osa-alueet 30-31) noin 7 300 tonnia enemmän kuin vuonna 2005. Jäätilanne vaikutti maaliskuun saaliiseen vähentävästi, mutta toisaalta kalastusrajoitusten poistuminen tänä vuonna on lisännyt saalista touko-kesäkuussa sekä erityisesti elokuussa. Syyskuun ja lokakuun saaliit ovat vaatimattomampia. Loppuvuoden saalis (marras-joulukuu) voi vielä kasvaa noin 8 800 tonnia viime vuoden saaliiseen verrattuna ennen kuin kiintiö täyttyy. Elintarvikekalan osuus kokonaissaaliista on noin 27 prosenttia. Pääaltaan ja Suomenlahden silakan kalastuksen saalis on noin 1 200 tonnia suurempi kuin viime vuonna. Kilohailia on puolestaan kalastettu lokakuun loppuun mennessä noin 1 300 tonnia enemmän. Pelagisen kalastuksen yhteenlaskettu saalismäärä on vielä ennätysvauhdissa. Lohisaalis pääaltaalla ja Pohjanlahdella on tänä vuonna noin 24 000 kappaletta pienempi (-38 %) kuin viime vuonna. Suomenlahden lohisaalis on viime vuoden tasolla. Turskasaalis on noin nelinkertainen viime vuoteen verrattuna.

Suomi siirsi 31.10. noin 7500 tonnia pohjoisesta (osa-alueet 30 – 31) silakkakiintiöstä ensi vuodelle. Täten loppuvuodelle jäi kalastettavaksi vielä suurin piirtein sama määrä.

Kalastuskiintiöt vuonna 2007

EU:n ministerineuvosto on 25.10 hyväksynyt vuoden 2007 kalastuskiintiöt (määrät kiloina paitsi lohen kohdalla kappaleina) seuraavasti:

	kokonaiskiintiö	Suomi	muutos FIN
<i>Silakka pohjoinen</i>	91 600 000	75 099 000	(0 %)
<i>Silakka keskinen</i>	132 718 000	29 105 000	(+ 14 %)
<i>Silakka eteläinen</i>	52 500 000	3 000	(0 %)
<i>Kilohaili</i>	454 492 000	23 469 000	(+ 8 %)
<i>Turska itäinen</i>	40 805 000	717 000	(- 10 %)
<i>Turska läntinen</i>	26 696 000	229 000	(- 6 %)
<i>Lohi pääallas ja Pohjanlahti</i>	428 697	110 773	(- 5 %)
<i>Lohi Suomenlahti</i>	17 000	13 838	(0 %)

Turskan rauhoitusajat:

Läntinen alue: 1. -7.1., 31.3.-1.5. ja 31.12. sekä 77 vapaavalintaista päivää, jotka ovat samat kaikille aluksille jäsenvaltiossa ja kerrallaan kestoltaan vähintään viisi päivää.

Itäinen alue: 1.-7.1., 5.-10.4., 1.7.-31.8. ja 31.12. sekä 67 vapaavalintaista päivää, jotka ovat samat kaikille aluksille jäsenvaltiossa ja kerrallaan kestoltaan vähintään viisi päivää.

Turskan kohdalla edellytetään myös kannan elvytyssuunnitelman hyväksymistä. Muuten turskakiintiöitä lasketaan 15 prosenttia vuoteen 2006 verrattuna.

Aluskohtainen kiintiöjärjestelmä Islannissa

Vuonna 1983 Islannin parlamentti päätti siirtyä kalastuksessa hallintojärjestelmään, jossa käytetään aluskohtaisia vaihdettavia kiintiöitä (ITQ). Vuodelle 1984 jaettiin ensimmäiset kiintiöt ja perusteena oli jokaisen aluksen pyyntihistoria vuosina 1981-1983. Järjestelmän tavoitteena oli ja on yhä edistää kalavarojen suojelua ja kalavarojen tehokasta käyttöä ja sen myötä varmistaa tasainen työllisyys ja kalastusyhteisöjen taloudellinen elinvoimaisuus.

Alkuperäistä järjestelmää kehitetään koko ajan ja vuonna 2004 järjestelmästä tehtiin kattava. Kaikille kalastusaluksille ja -veneille on myönnetty kalastuskiintiö kalastuslupansa mukaisesti. Kaikki taloudellisesti merkittävät kalalajit ovat tällä hetkellä järjestelmän piirissä (95-97 % kattavuus).

Nykyään Islannin kalastusministeriö päättää järjestelmästä kuuluvista kalalajeista. Kun uusi laji tulee järjestelmän piiriin, niin yksittäiset kalastusalukset saavat tietyn pysyvän prosenttiosuuden kalalajin kokonaiskiintiöstä. Perusteena on kolmen edellisen vuoden kalastushistoria. Esimerkiksi yhden prosentin kiintiöosuus merkitsee yhden prosentin saalisosuutta vuosittaisesta kokonaiskiintiöstä. Kiintiöosuudet ja saalisosuudet on oltava kiinnitettynä tiettyyn kalastusalukseen tai -veneeseen.

Ministeriö antaa jokaiselle kalastusvuodelle (syyskuu-elokuu) asetuksen, joka sisältää vuosittaiset kokonaiskiintiöt. Päätöksen pohjalla on tiedemiesten suositukset. Kiintiöosuudet ja vuosittaiset saalisosuudet voidaan jakaa ja siirtää toiselle kalastusalukselle. Kiintiöosuuksista käydään kauppaa. Yksittäinen kalastusyrittäjä ei kuitenkaan saa kontrolloida enemmän kuin 12 % kaikkien saalislajien kokonaiskiintiöiden arvosta, eikä enemmän kuin 12-35 % yksittäisen kalalajin osalta. Saaliin poisheittäminen on kielletty. Pienet alukset ovat järjestelmässä erikseen. Niille on varattu erityiset kiintiöt ja kiintiön myymistä on myös niiden osalta rajoitettu. Sen lisäksi on alueellisia kiintiöitä. Rajoitettu osuus kiintiöstä on varattu kalastuksesta riippuvaisille yhdyskunnille.

Aluksilla tulee olla saalisosuus kaikkia ITQ-järjestelmässä mukana oleville saalislajejaan varten. Jos tietyllä aluksella ei ole riittävä saalisosuutta sivusaalista varten, on aluksen hankittava tämä saalisosuus muilta aluksilta. Alus voi siirtää 20 % saalisosuudestaan seuraavalle vuodelle. Alus voi myös pyytää 5 % enemmän kuin saalisosuus sallii, mutta ylitys vähennetään seuraavan vuoden osuudesta. Alus joutuu myös maksamaan tietyn maksun tästä kehittämisrahastolle. Alamittainen kala vähennetään ainoastaan osittain saalisosuudesta.

Kaikki omistajat, joiden aluksilla on pyyntioikeuksia, ovat velvoitettuja maksamaan kalastusmaksun. Vuosittaisen kalastusmaksun suuruus määräytyy mm. kalastussektorin tuloksen perusteella.

Tämän lisäksi Islannissa käytetään eräitä muita säätelyjärjestelmiä. Pyydysten silmäkokomääräykset, troolikalastuskieltoalueet lähellä rannikkoa, lajitteluristikot pyydyksissä, kutualuerauhoitusalueet ja väliaikaiset kieltoalueet täydentävät ITQ-järjestelmää.

Saalis punnitaan ja rekisteröidään kalasatamassa. Saaliit rekisteröidään kalastushallituksen tietokantaan. Kaikki kiinnostuneet voivat tutustua yksittäisten alusten kiintiöihin ja saaliisiin internetin välityksellä. Avoimuus varmistaa paremman valvonnan. ITQ-järjestelmä on pitänyt saaliit hyvin päätetyissä raameissa.

Taloudellinen tehokkuus on islantilaisen järjestelmän pääasiallinen etu. Koko sektori, jalostus ja markkinointi mukaan luettuna, hyötyy siitä, että saalis voidaan järjestää markkinoitten ja saatavilla olevan työvoiman mukaisesti. Kalastusyrietykset ovat investoineet kiintiöihin mieluummin kuin muihin investointimuotoihin. Kiintiöt ovat siirtyneet tahoille, jotka tehokkaimmin niitä hyödyntävät. Eri lajien kiintiöiden kaupankäynti on rohkaissut yrityksiä erikoistumaan. Monissa tapauksissa on suora yhteys kalastustoiminnan ja jalostuksen välillä. Alukset ja laitokset ovat pitkälti samojen firmojen omistuksessa. Kynnys kalastuksen aloittamiseen on kuitenkin noussut koska kalastusoikeuksien hankkiminen on kallista. Järjestelmä voi myös johtaa aluepoliittiseen epätasapainoon sekä keskittymiseen.

SUOMEN AMMATTIKALASTAJALIITTO RY

Toimitusjohtaja Kim Jordas
Jordaksentie 124
07840 Lindkoski

Puh. 0400-720690
kim.jordas@sakl.fi
www.sakl.fi